

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням Вченої ради Науково-дослідного інституту українознавства протокол № 1 від 12 липня 2023 р.

Голова Вченої ради Науково-дослідного інституту українознавства

 проф. Чернець В. Г.

Введено в дію наказом директора

Науково-дослідного інституту

українознавства проф. Чернець В. Г.

№ 63 А від 12 липня 2023 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
про наукового керівника
здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії у
Науково-дослідному інституті українознавства**

Положення про наукового керівника здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії у Науково-дослідному інституті українознавства (далі – Положення) розроблено на підставі: Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»; Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки»; Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами); Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44; Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р.

№ 579; Положення про відділ аспірантури та докторантурі Науково-дослідного інституту українознавства; Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти третього рівня в аспірантурі Науково-дослідного інституту українознавства; Положення про академічну добросередовищність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів освіти Науково-дослідного інституту українознавства, а також інших чинних нормативно-правових актів.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Аспіранту протягом місяця з дати наказу директора Науково-дослідного інституту українознавства (далі – Інститут) про зарахування призначається науковий керівник з числа наукових або науково-педагогічних працівників Інституту, які мають науковий ступінь та відповідну наукову кваліфікацію.

Як виняток, за рішенням вченого ради Інституту, право керівництва аспірантами може бути надане кандидату наук (доктору філософії) з числа науково-педагогічних працівників Інституту за умов відповідності вимогам зазначеним у п. 1.2. цього Положення.

1.2. За поданням відділу вчена ради Інституту може прийняти рішення про надання дозволу керівництва аспірантами кандидату наук (доктору філософії) з числа науково-педагогічних (наукових) працівників Інституту рівень наукової активності якого засвідчується виконанням за останні п'ять років не менше трьох з наступних умов:

- 1) наявність наукової публікації у періодичному виданні, яке включено до наукометричних баз, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection, рекомендованих МОН (у тому числі у співавторстві);
- 2) наявність наукових публікацій у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, та/або авторських свідоцтв, та/або патентів загальною кількістю п'ять досягнень;
- 3) позитивна динаміка цитувань наукових праць;
- 4) наявність виданого підручника чи навчального посібника, що рекомендований МОН, іншим центральним органом виконавчої влади або вченою радою Інституту або монографії (у разі співавторства – з фікованим власним внеском);
- 5) наукове керівництво (консультування) здобувача, який одержав документ про присудження наукового ступеня;

- 6) участь у міжнародному науковому проєкті/залучення до міжнародної експертизи;
- 7) проведення навчальних занять іноземною мовою (крім мовних навчальних дисциплін) в обсязі не менше 50 аудиторних годин на навчальний рік;
- 8) робота у складі експертних рад з питань проведення експертизи дисертацій МОН або галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, або Акредитаційної комісії, або їх експертних рад, або міжгалузевої експертної ради з вищої освіти Акредитаційної комісії, або трьох експертних комісій МОН (зазначеного Агентства, або Науково-методичної ради) науково-методичних комісій з вищої освіти МОН, або робочих груп з розроблення стандартів вищої освіти України;
- 9) виконання функцій наукового керівника або відповідального виконавця наукової теми (проекту), або головного редактора/члена редакційної колегії наукового видання, включеного до переліку наукових фахових видань України, або іноземного рецензованого наукового видання;
- 10) організаційна робота в Інституті на посадах директора (заступника директора), завідувача відділу, вченого секретаря Інституту, відповідального секретаря приймальної комісії та його заступника;
- 11) участь в атестації наукових кадрів як офіційного опонента або члена спеціалізованої вченої ради;
- 12) присвоєння вченого звання професора.

1.3. Науковий керівник, який є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове керівництво не більше п'яти здобувачів наукових ступенів, включаючи тих, що здобувають науковий ступінь доктора наук.

1.4. Науковий керівник, який має ступінь кандидата наук (доктора філософії), може здійснювати одночасне наукове керівництво роботою над дисертаціями не більше трьох здобувачів наукового ступеня доктора філософії.

1.5 На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного аспіранта науковому керівникові щороку відводиться навантаження у межах норм часу наукової роботи, встановлених Інститутом для науково-педагогічних працівників (у межах основного навантаження - для наукових працівників).

1.6. Рішенням вченої ради Інституту аспіранту може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом годин навчального навантаження та обов'язків між ними.

ІІ. ОБОВ'ЯЗКИ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

2.1. Науковий керівник зобов'язаний:

- здійснювати наукове керівництво роботою аспіранта над дисертацією;
- надавати аспіранту консультації щодо змісту і методології наукових досліджень;
- контролювати виконання індивідуального плану наукової роботи і відповідає перед вченою радою Інституту за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового керівника;
- сприяти публікації наукових статей аспірантами з наукового напряму підготовки дисертації:
 - 1) у фахових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України
 - 2) у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу, або закордонних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus (щонайменше одна стаття);
- забезпечувати та контролювати проходження педагогічної практики аспірантом;
- сприяти проходженню захисту дисертації здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії згідно календарного плану його наукової роботи до завершення навчання в аспірантурі.

2.2. Науковий керівник несе персональну відповіальність за своєчасне проходження аспірантом атестацій про виконану навчально-наукову роботу за звітний період, а також проходження педагогічної практики.

Науковий керівник повинен бути присутнім на засіданнях відділу, на яких проводиться атестація аспірантів. Висновок наукового керівника є вирішальним.

2.3. У разі невиконання навчально-наукової роботи аспірантом за поданням відділу аспірантури та докторантур здійснюється перерозподіл годин навчального навантаження науково-педагогічному (науковому) працівнику, який здійснює наукове керівництво над аспірантом.

2.4. Після отримання остаточного варіанту дисертаційної роботи науковий керівник:

- складає письмовий висновок, в якому характеризує якість роботи, зазначає її позитивні сторони, особливу увагу звертає на недоліки, здійснює оцінку роботи здобувача в процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану, мотивуючи можливість або недоцільність подання дисертаційної роботи на попередній розгляд на засіданні відділу та проходження попередньої експертизи;
- разом із завідувачем відділу погоджує пропозиції щодо учасників попередньої експертизи та рецензентів, які надають висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

2.5. У своїй повсякденній роботі науковий керівник аспірантів повинен:

- постійно підвищувати свою кваліфікацію і комунікаційні навички; - прагнути до вивчення та впровадження передового досвіду керівництва науковими дослідженнями;
- показувати приклад порядності, толерантності та поваги до чужої думки, надавати допомогу своїм аспірантам в оволодінні навичками й уміннями наукової полеміки та дискусії;
- разом із аспірантом дотримуватись принципів академічної добросусності, використовуючи у науковій та дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та грамотно посилатися на них.

2.6. Якщо дисертація, в якій виявлено академічний plagiat, була захищена у разовій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник, члени цієї ради та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчесних рад строком на два роки, а наукова установа позбавляється права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік.

ІІІ. ЗМІНА НАУКОВОГО КЕРІВНИКА АСПІРАНТА

3.1. Зміна наукового керівника аспіранта проводиться у таких випадках:

- спільног бажання наукового керівника і здобувача;
- у разі зміни напряму дисертаційної роботи (його теми та/або мети, об'єкта чи предмета);
- відмови надавати висновок за результатами наукового керівництва;
- прийняття в установленому порядку рішення про позбавлення права участі в підготовці та/або атестації наукових кадрів;
- притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності відповідно до законодавства;
- невиконання своїх обов'язків, визначених пунктом 2 цього Положення;
- неможливості науковим керівником виконувати свої обов'язки (смерть, важка хвороба, звільнення з Інституту, триває відрядження (більше 6 місяців).

3.2. Зміна наукового керівника аспіранта здійснюється рішенням Вченої ради Інституту і вводиться у дію наказом директора.

3.3. Для розгляду питання щодо зміни наукового керівника аспірант:

- пише заяву на ім'я голови вченої ради Інституту, яка розглядається на засіданні відділу (до якої прикріплений аспірант);
- додає до заяви обґрунтування теми дисертаційної роботи (з підписами наукового керівника та аспіранта), рішення засідання відділу;
- на підставі рішення вченої ради Інституту аспірант пише заяву на ім'я директора, в результаті чого зміна наукового керівника вводиться в дію наказом директора.

Форми заяв наведені у *Додатку I*

3.4. У випадку зміни наукового керівника, у зв'язку зі звільненням з Інституту, науковий керівник, який звільняється, до моменту подання заяви на звільнення зобов'язаний розглянути питання про зміну наукового керівника свого аспіранта на засіданні відділу та надати йому пропозиції нових наукових керівників.

3.5. При необхідності зміни наукового керівника, у разі не подання аспірантом заяви про зміну наукового керівника, відділ (до якого

прикріплений аспірант), врахувавши спеціальність та тематику дисертаційної роботи здобувача, зобов'язана призначити наукового керівника серед відповідних науково-педагогічних (наукових) працівників Інституту.

IV. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Дане Положення розглядається й ухвалюється вченовою радою Інституту та вводиться у дію наказом директора.

4.2. Зміни та доповнення до Положення розглядаються й ухвалюються вченовою радою Інституту за поданням завідувача відділу аспірантури та докторантурі та вводяться у дію наказом директора.

Директору
Науково-дослідного інституту
українознавства
проф. Чернецю В.Г.
аспіранта(ки) ____-го року денної
форми навчання
зі спеціальності _____
моб.тсл. _____
ПІБ _____

Заява

Прошу призначити/ змінити мені наукового керівника з
доктора/кандидата _____ наук. _____
на (прізвище, ім'я, по батькові) доктора/кандидата..... наук

(прізвище, ім'я, по батькові)

Дата

Підпис

Примітка: заява пиється від руки.

Заяву візує: - науковий керівник/консультант (попередній);
- науковий керівник/консультант (наступний);
- гарант освітньо-наукової програми
- заступник директора з наукової роботи